

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/23/2023
Identifikačné číslo spisu:	4111236510
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4111236510.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ G. J., S., T. XXXX/XX, 2/ J. J., S., T. XXXX/XX, 3/ Bc. J. J., S., K. mieru XXXX/XX, zastúpených Advokátskou kanceláriou ANDRAŠOVIČ PARTNERS s.r.o., Bratislava, Lermontovova 14, IČO: 36860018, proti žalovaným 1/ Centrum pre deti a rodiny Žitavce, Žitavce, Hlavná 102, IČO: 00181391, zastúpenému advokátom JUDr. Mariánom Slosjárom, Banská Bystrica, Stoličkova 4, 2/ Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, Špitálska 8, IČO: 30794536, 3/ Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Bratislava, Špitálska 4, 6, 8 o zaplatenie 103.933,02 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/216/2011, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 19. mája 2022 sp. zn. 9Co/108/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ až 3/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 01. júla 2021, č. k. 18C/216/2011-2082 uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ až 3/ titulom vydania bezdôvodného obohatenia sumu vo výške 21.853,58 eura s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 15. 05. 2011 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok I.), uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ až 3/ titulom náhrady škody sumu vo výške 21.711 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 15. 05. 2011 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok II.), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok III.), žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1/ až 3/ vo výške 16,16 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (výrok IV.), žalobu voči žalovaným 2/ a 3/ zamietol (výrok V.), žalovaným 2/ a 3/ priznal právo na náhradu trov konania voči žalobcom 1/ až 3/ v rozsahu

100 % (výrok VI.), znalkyni Ing. X. T. priznal nárok na znalečné proti žalobcom 1/ až 3/ v rozsahu 58,08 % (výrok VII.), znalkyni Ing. X. T. priznal nárok na znalečné proti žalovanému 1/ v rozsahu 41,92 % (výrok VIII.), znalcovi Ing. Z. A. priznal nárok na znalečné proti žalobcom 1/ až 3/ v rozsahu 58,08 % (výrok IX) a znalcovi Ing. Z. A. priznal nárok na znalečné proti žalovanému 1/ v rozsahu 41,92 % (výrok X.)

1.1. Súd prvej inštancie zistil, že predávajúci Penzión Y. s.r.o. uzatvoril dňa 17. 08. 2006 kúpnu zmluvu s kupujúcim Detským domovom Levice, pričom predmetom prevodu boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v obci S., v kat. úz. S., parc. č. XXXX, parc. č. XXXX a rodinný dom súp. číslo XXXX na parc. č. XXX (ďalej aj ako „nehnuteľnosti“). Žalobcovia sa žalobou podanou dňa 21. 10. 2013 na Okresnom súde Bratislava III. domáhali voči spoločnosti MIDATEX s.r.o. určenia neplatnosti právneho úkonu a určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Súd v danej veci rozhodol rozsudkom č. k. 28Cb/249/2003-601 zo dňa 23. 07. 2009 tak, že okrem iného návrh na určenie neplatnosti medzi spoločnosťou Penzión Y. s.r.o. a Detským domovom Levice zamietol a zároveň určil, že vlastníkom sporných nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. S., zapísané LV číslo XXXX a LV číslo XXXX sú žalobcovia. Dňa 08. 02. 2011 sa uskutočnilo fyzické odovzdanie a prevzatie nehnuteľností, bol spísaný protokol a preberací protokol, pričom predmetný protokol bol podpísaný odovzdávajúcim Detským domovom Žitavce (právny nástupca Detského domova Levice) a preberajúcimi, to znamená žalobcami. V predmetnom protokole bol uvedený technický stav objektu, závady zistené pri preberaní ako i stav meracích zariadení, bol konkrétne uvedený technický stav priestorov jednotlivých miestností, ktoré sa preberali žalobcami. Zároveň bol následne vystavený krycí list rozpočtu, ktorý bol vypracovaný Ing. J. A. Domová nehnuteľnosť bola odovzdaná v zdevastovanom stave, čo bolo hneď reklamované, pričom Ing. J. A. stanovil rozsah poškodenia 50.534,08 eura. Detský domov Levice od 22. 08. 2006 do 31. 12. 2010 užíval nehnuteľnosť bez toho, že by platil nájomné a Detský domov Žitavce užíval nehnuteľnosti od 01. 01. 2011 do 08. 02. 2011 a preto predmetom sporu bolo i zaplatenie sumy titulom vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 53.398,94 eura za čas od 22. 08. 2006 do 08. 02. 2011.

1.2. V danom spore bolo potrebné podľa súdu prvej inštancie vyhodnotiť, či je daná pasívna legitimácia žalovaných 2/ a 3/. Súd prvej inštancie zotrval na názore, že žalovaný 3/ nie je zriaďovateľom a nie je orgánom vykonávajúcim kontrolu detských domovov, funkciu zriaďovateľa žalovaného 1/ vykonáva žalovaný 2/. Žalovaní 2/ a 3/ nie sú nositeľmi hmotnoprávných povinností, teda nemajú pasívnu vecnú legitimáciu v spore. V tomto smere súd prvej inštancie poukázal na skoršie zrušujúce rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, ktorý konštatoval, že nárok na náhradu škody vzniká voči škodcovi ako subjektu, ktorý škodu spôsobil voči inému. V danej veci ani samotní žalobcovia v konaní netvrdili, že by im bola škoda spôsobená konaním žalovaného 2/ alebo 3/, teda žalovaní 2/, 3/ neboli ohľadom nároku na náhradu škody pasívne legitimovaní. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia má ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, pričom ak užívanie nehnuteľnosti bez nájomnej zmluvy je voči žalobcom ako vlastníkom nehnuteľnosti titulom na vydanie bezdôvodného obohatenia, povinnosť vydať ho má subjekt, ktorý nehnuteľnosť užíval, teda žalovaný 1/, a nie žalovaní 2/ a 3/, preto títo neboli pasívne legitimovaní ani ohľadom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Len skutočnosť, že žalovaní 2/ a 3/ sú ako právnické osoby subjektmi verejnej správy, nestačilo pre ich pasívnu vecnú legitimáciu.

1.3. Predmetom nároku žalobcov bol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a nárok na náhradu škody. Súd prvej inštancie považoval nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnený žalobcami za dôvodný, nakoľko bolo nesporné, že žalovaný 1/ užíval nehnuteľnosť bez nájomnej zmluvy. Nehnuteľnosti boli užívané Detským domovom Levice v období od 22. 08. 2006 do 31. 12. 2010 a Detským domov Žitavce od 01. 01. 2011 do 08. 02. 2011. Zo strany žalovaného 1/ bola vznesená námietka premlčania, a preto bolo potrebné sa zaoberať vznesenou námietkou premlčania. Po zrušení veci odvolacím súd sa súd prvej inštancie zaoberal otázkou uplynutia objektívnej premlčacej doby, pričom ohľadne objektívnej premlčacej doby bol toho názoru, že začala plynúť dňom, kedy začal žalovaný v 1/ predmetnú nehnuteľnosť užívať, pričom keďže ide o opakujúce sa plnenie, bolo potrebné, aby sa súd prvej inštancie zaoberal jej posúdením aj z tohto pohľadu. Z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že žalovaný 1/ začal predmetnú nehnuteľnosť užívať od 22. 08. 2006 a preto s poukazom na plynutie objektívnej lehoty súd prvej inštancie považoval nárok žalobcov za premlčaný za čas od 22. 08. 2006 do 30. 11. 2008, keďže žaloba bola podaná dňa 01. 12. 2011 a týmto okamihom prestala plynúť premlčacia doba. Súd prvej inštancie neprihliadol na tvrdenie žalobcov, že nedošlo k uplynutiu premlčacej doby, keď v tomto smere poukázal na skoršie rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, ktorý

skonštatoval, že nebolo preukázané, že zo strany žalovaného 1/ došlo k úmyselnému konaniu. Odvolací súd sa s tvrdením žalobcov, že v tomto prípade Okresný súd Bratislava III v rámci pôvodného konania vyslovil v rozsudku, že zo strany žalovaného 1/ došlo k úmyselnému konaniu, nakoľko bol pred prevodom práva oboznámený s právnou skutočnosťou zaťažujúcou nehnuteľnosť, nestotožnil. Takáto skutočnosť z tohto rozsudku nevyplývala. Tvrdenie o konštatovaní nedobromyseľnosti žalovaného 7/ (v tomto konaní žalovaný 1/) bolo v tomto rozsudku uvedené len ako tvrdenie žalobcov a nebolo tvrdením súdu. Ani zo samotnej vedomosti o existencii sporu o vlastnícke právo ešte nemožno vyvodzovať úmysel žalovaného 1/, keď vzhľadom k skutkovým okolnostiam veci (nebol účastný na prvotných úkonoch, ktoré mali vplyv na záver rozhodnutia súdu) mu nemohlo byť v čase prevodu nehnuteľnosti na neho zrejmé, aký výsledok daný spor bude mať.

1.4. Súd prvej inštancie určil výšku bezdôvodného obohatenia ako peňažnú náhradu vo výške obvyklého nájomného. Pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal zo znaleckých posudkov Dipl. Ing. N. a Ing. A., ktoré boli podané ako súkromné znalecké posudky zmysle ustanovenia CSP. Súd prvej inštancie neprihliadol na znalecký posudok Ing. T., nakoľko znalkyňa nevedela získať žiadne podklady o výške priemerného a obvyklého nájomného za podobné nehnuteľnosti, ktoré by slúžili k stanoveniu všeobecnej hodnoty nájmu za nehnuteľnosti, určila iba nájom z pozemkov. Súd prvej inštancie stanovil výšku bezdôvodného obohatenia tak, že v znaleckom posudku Dipl. Ing. N. bola stanovená výška obvyklého nájomného na mesiac sumou 895 eur a v znaleckom posudku Ing. A. suma 767,76 eura. Keďže výška bola stanovená približne rovnako, súd určil priemer týchto súm a preto priemerná výška nájomného bola 831,38 eura/mesiac.

1.5. S poukazom na skutočnosť, že súd prvej inštancie mal za preukázané, že škoda žalobcom bola spôsobená konaním žalovaného 1/, bolo potrebné sa zaoberať výškou škody. Súd prvej inštancie neprihliadol na určenie výšky škody stanovenej Ing. A., nakoľko nešlo o určenie výšky škody znalcom. Súd neprihliadol pri rozhodovaní ani na znalecký posudok Ing. T., nakoľko znalkyňa uviedla, že jednotlivé položky nedokázala oceniť, nakoľko ich cenník, výmer a zborník podľa ktorých postupovala neobsahovali, teda prvoinštančný súd mal za to, že znalkyňa nezvolila vhodný postup pre vypracovanie znaleckého posudku. V znaleckom posudku Ing. N., ktorý bol predložený žalobcom bola určená výška škody na sumu 49.645,51 eura, pričom znalec výšku škody určil aj za tie časti ktoré reálne poškodené neboli, ale podľa neho sa musela vykonať či už oprava alebo aj výmena týchto častí. Z výpovedi znalca bolo zrejmé, že započítal do výpočtu škody všetky poškodené konštrukcie na výmenu. Z týchto dôvodov na uvedený znalecký posudok neprihliadol.

1.6. Súd prvej inštancie mal za to, že bolo dôvodné priznať žalobcom škodu, ktorá žalobcom vznikla a pozostávala a bola je tvorená len poškodenými časťami. Predložené znalecké posudky stanovili výšku škody na odstránenie poškodení a porúch tak, že zo znaleckého posudku číslo XXX/XXXX Ing. Z. A. (súkromný znalecký posudok podľa § 209 CSP, predložený žalovaným 1/) vyplývala výška škody v sume 18.083,17 eura. Z odborného vyjadrenia znaleckej organizácie P. s.r.o., číslo znaleckého úkonu XX/XXXX vyplývalo, že potrebné náklady celkové a primerané na opravu posudzovaného rodinného domu sú 20.285,03 eura. Zo znaleckého posudku Ing. N. X. (znalec podal znalecký posudok na základe dohody žalobcov a žalovaného 1/ náhodným výberom) vyplývala výška škody na nehnuteľnostiach zapísaných v kat. na LV číslo XXXX v kat. úz. S. spôsobené užívaním nehnuteľnosti Detským domovom Žitavce za obdobie od 22. 08. 2006 do 08. 02. 2011 vo výške 26.766,28 eura. Keďže v uvedených posudkoch bola stanovená porovnateľná výška škody, a predmetné posudky spĺňali zákonné požiadavky, mali rovnakú dôkaznú hodnotu, súd prvej inštancie preto stanovil výšku škody priemerom týchto posudkov, čo predstavovalo sumu vo výške 21.711 eur, ktorú súd žalobcom priznal titulom náhrady škody a vo zvyšku žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 19. mája 2022 sp. zn. 9Co/108/2021 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúceho sa nároku titulom bezdôvodného obohatenia zmenil tak, že žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ až 3/ titulom bezdôvodného obohatenia sumu vo výške 22.105,76 eura s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 15. 05. 2011 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia s tým, že žalobcovia 1/ až 3/ sú voči žalovanému 1/ oprávnení spoločne a nerozdielne (výrok I.), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.), v napadnutom výroku týkajúcom sa nároku na náhradu škody zmenil tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobcom 1/ až 3/ titulom náhrady škody sumu vo výške 26.766,28 eura

s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 15. 05. 2011 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia s tým, že žalobcovia 1/ až 3/ sú voči žalovanému 1/ oprávnení spoločne a nerozdielne (výrok III.), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok IV.). O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (výrok V.). Znalčkyni Ing. X. T. priznal nárok na znalečné proti žalobcom v 1/ až 3/ v rozsahu 52,98 % (výrok VI.) a proti žalovanému 1/ v rozsahu 47,02 % (výrok VII.). Znalckovi Ing. Z. A. priznal nárok na znalečné proti žalobcom 1/ až 3/ v rozsahu 52,98 % (výrok VIII.) a proti žalovanému 1/ v rozsahu 47,02 % (výrok IX.).

2.1. Z odvolania žalobcov vyplývalo, že svojim odvolaním napádajú rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, teda ich odvolanie smerovalo aj voči výroku o zamietnutí žaloby voči žalovaným 2/ a 3/, aj keď dôvody ich odvolania voči tomuto výroku nesmerovali. Právny zástupca žalobcov na odvolacom pojednávaní uviedol, že ich odvolanie nesmeruje voči výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu voči žalovaným 2/ a 3/ zamietol. Z uvedeného dôvodu mal potom odvolací súd za to, že z dôvodu rozsahu podaného odvolania žalobcami je už výrok o zamietnutí žaloby voči žalovaným 2/ a 3/ právoplatný a predmetom prieskumu odvolacieho súdu boli len výroky vo vzťahu žalobcov a žalovaného 1/.

2.2. K posúdeniu otázky premlčania vo vzťahu k nároku žalobcov na bezdôvodné obohatenie poukázal na to, že v konaní na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 28Cb/249/2003 sa žalobcovia domáhali neplatnosti právnych úkonov a určenia vlastníckeho práva, pričom nešlo o určovaciu žalobu vo vzťahu k určeniu práva (bezdôvodného obohatenia), o ktoré v tomto konaní išlo, preto odvolací súd dospel k záveru, že počas trvania konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III nešlo o konanie, ktoré by malo za následok prerušenie premlčacej doby. Odvolací súd pri tom vychádzal, okrem už uvedeného, z rozhodnutia R 26/1975, podľa ktorého podanie žaloby o určenie nemá žiaden vplyv na začiatok a plynutie premlčania. Odvolací súd sa zaoberal aj posúdením otázky objektívnej premlčacej doby, keďže žalobcovia v odvolaní uvádzali, že súd sa mal zaoberať z úradnej povinnosti aj touto otázkou. Aj keď z dokazovania vykonaného na súde prvej inštancie vyplývalo, že žalobcovia žalovaného 1/ na prebiehajúce súdne konanie upozornili, to ešte neznamenalo, že táto informácia mala u nich automaticky smerovať k tomu, aby požiadali o prerušenie vkladového konania. Prerušenie vkladového konania rieši katastrálny zákon v ustanovení § 31a, pričom ani jedna situácia na danú vec nedopadá. Okrem toho, ešte samotná vedomosť o prebiehajúcom konaní, bez znalosti veci a okolností sporu, automaticky neznamená, že žalobe žalobcov bude vyhovieť, a že takéto konanie by malo na žalovaného 1/ nejaký dopad, preto túto okolnosť odvolací súd nepovažoval za dôvod, pre ktorý by na danú vec mal aplikovať objektívnu premlčaciu lehotu. Takouto skutočnosťou podľa názoru odvolacieho súdu nebola ani skutočnosť, že uznesením OS Bratislava III sp. zn. 28Cb/249/2003 bol dňa 19. 10. 2006 pribratý žalovaný 1/ do konania ako žalovaný 7/ mal možnosť nahliadať do súdneho spisu a oboznámiť sa so všetkými úkonmi, ako aj listinami, ktoré tvorili obsah súdneho spisu a ani po týchto skutočnostiach nedošlo zo strany žalovaného 1/ k odstúpeniu od kúpnej zmluvy. Ak by aj niektoré skutočnosti, tvrdené v konaní vedenom OS Bratislava III pod sp. zn. 28Cb/249/2003 boli takými okolnosťami, ktoré by umožňovali žalovanému 1/ odstúpenie od zmluvy podľa § 597 Občianskeho zákonníka, keďže žalovaný 1/ v tomto konaní sa prvotných úkonov, od ktorých sa neplatnosť na seba nadväzujúcich úkonov odvíjala, nezúčastnil, a teda nevedel posúdiť úspešnosť žaloby žalobcov, v jeho konaní, keď po tom, ako sa stal účastníkom tohto konania neodstúpil od kúpnej zmluvy, ale vyčkal výsledok tohto konania, nepovažoval odvolací súd za také jeho správanie, ktoré by odôvodňovalo na danú vec aplikovať objektívnu premlčaciu dobu. Ak potom súd prvej inštancie na danú vec aplikoval trojročnú objektívnu dobu a nárok za čas od 22. 08. 2006 do 30. 11. 2008 považoval za premlčaný, s takýmto jeho záverom sa odvolací súd stotožnil. V rozhodnom období od 01. 12. 2008 už žalovaný 1/ nemohol byť dobromyseľným držiteľom a priznanie nároku na bezdôvodné obohatenie za obdobie od 01. 12. 2008 do 08. 02. 2011 považoval odvolací súd za správne. Pri výpočte výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal súd prvej inštancie z nesprávnej sumy mesačného obvyklého nájomného vyplývajúceho zo znaleckého posudku Ing. A. v sume 767,76 eura, preto odvolací súd prepočítal priemer výšky obvyklého nájomného 895 eur (podľa znaleckého posudku Ing. N.) a 786,96 eura (podľa znaleckého posudku Ing. A.) na 840,98 eura. Nárok žalobcov titulom bezdôvodného obohatenia predstavuje sumu 22.105,76 eura (840,98 eura x 26 mesiacov - od 01. 12. 2008 do 31. 10. 2011 + 840,98 eura: 28 x 8 - do 08. 02. 2011). Z týchto dôvodov odvolací súd postupom podľa § 388 CSP priznal žalobcom sumu 22.105,76 eura s príslušenstvom.

2.3. Ďalším nárokom, ktorým sa odvolací súd zaoberal, bol nárok žalobcov na náhradu škody. Rozhodujúci z pohľadu náhrady škody bol podľa odvolacieho súdu stav predmetných nehnuteľností v

čase vstupu žalovaného 1/ do jej užívania. Aj keď pred začatím užívania nehnuteľnosti žalovaným 1/ bola znalcom Ing. W. E. zisťovaná len všeobecná hodnota nehnuteľnosti pre potreby prevodu vlastníckeho práva a znalec sa posudzovaním väd na nehnuteľnosti a prípadným poškodením v tomto znaleckom posudku nezaoberal, z jeho vyjadrenia, že nehnuteľnosť nevyžaduje opravu, len bežnú údržbu, možno usudzovať, že žiadne väčšie vady sa na nehnuteľnosti nevyskytovali. Zohľadniac toto jeho tvrdenie v kontexte tvrdení strán sporu v priebehu konania, považoval odvolací súd za preukázané, že nehnuteľnosť bola v čase začatia jej užívania žalovaným 1/ bez väd. Výška škody sa potom dala určiť porovnaním tohto stavu a stavu, ktorý bol zdokumentovaný stranami sporu v preberacom protokole zo dňa 08. 02. 2011, ktorého sa zúčastnili obe strany sporu. Porušenie právnej povinnosti žalovaného 1/, preukázanú žalobcami, videl odvolací súd v porušení prevenčnej povinnosti v zmysle ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka, predchádzať škodám. Užívaním nehnuteľnosti k účelu, na ktorú nebola určená, bez zvýšenej údržby, zodpovedajúcej nadmernému užívaniu tejto nehnuteľnosti, došlo k spôsobeniu škody žalovaným 1/ na nehnuteľnosti žalobcov. Žalovaný 1/ pritom porušil aj povinnosť požiadať o zmenu účelu užívania predmetnej nehnuteľnosti. Vzniknutá škoda bola preto v príčinnej súvislosti s konaním žalovaného 1/, čím mal aj odvolací súd preukázané splnenie predpokladov pre priznanie nároku titulom škody žalobcom a následne sa zaoberal samotnou výškou škody.

2.4. Odvolací súd, zaoberajúc sa tým, z ktorého, príp. ktorých znaleckých posudkov v danej veci vychádzať a akým spôsobom určiť výšku škody tak, aby to zodpovedalo v konaní preukázanému skutkovému stavu a zároveň k množstvu a odlišnosti predložených dôkazov bolo čo najspravodlivejšie, zohľadňoval to, kto vypracovanie znaleckého posudku zadal a aké podklady znalcovi predložil, pretože ak nemal znalec k dispozícii všetky doklady, pretože mu ich strana nepredložila, a napriek tomu, že vedel, že znalecký posudok je vypracovaný pre účely súdneho sporu a sám znalec do spisu nenahliadol, aj keď mu to CSP umožňuje a nevytvoril si vlastný objektívny podklad o existujúcich dokladoch založených v spise, bolo potrebné túto skutočnosť pri zohľadnení znaleckého posudku zohľadniť. Odvolací súd pri tomto hodnotení nevychádzal len zo záverov jednotlivých znaleckých posudkov, ale z celého procesu ich utvárania, a preto v tomto rozhodnutí tieto skutočnosti z jednotlivých znaleckých posudkov uviedol. Odvolací súd uviedol, že najobjektívnejším znaleckým posudkom ZP Ing. X., ktorý bol vybratý náhodným výberom za účasti oboch strán a podklady mu predkladali obe strany, pričom znalec nehnuteľnosť aj obhliadol, a to za prítomnosti oboch strán, a to už v októbri 2012, teda najskôr k dátumu 08. 02. 2011, ktorý je pre posúdenie veci rozhodný. Znalec v znaleckom posudku oddelil právne otázky od skutkových, keď okrem iného uviedol, že posudzoval stav, ktorý zistil na nehnuteľnostiach. Znalec v znaleckom posudku uviedol, kedy považoval za potrebné uskutočniť výmenu, a kedy len opravu, pričom jeho závery sú presvedčivo odôvodnené. Pokiaľ žalobcovia namietali, že tento znalecký posudok neobsahuje vyhlásenie podľa § 209 ods. 2 CSP, k tomu odvolací súd uviedol, že keďže bol vypracovaný v roku 2012, teda pred účinnosťou CSP, toto obsahovať ani nemohol. Rovnakým spôsobom hodnotil aj znalecké posudky Ing. N. a Ing. A.. U znaleckého posudku Ing. N. odvolací súd zohľadnil to, že znalec uviedol, že sa nedá presne a jednoznačne určiť rozsah poškodenia viacerých konkrétnych prvkov. Napriek tomu, že znalec vypracoval znalecký posudok až v roku 2018 a nehnuteľnosť si obhliadol až v decembri 2017, nevyjadril sa k tomu, či ním zistené vady sú vždy len vadami spôsobenými žalovaným 1/ alebo niektoré z nich mohli byť spôsobené aj do času, kedy znalec nehnuteľnosť obhliadol, na nehnuteľnosti nevykonali žiadne opravy, pričom rozsah poškodenia a nevyhnutných opráv sa t. č. zvyšuje aj nevykonávaním opráv a údržby žalobcami. Takto teda všetky poškodenia znalec priradil práve užívaniu nehnuteľnosti žalovaným 1/ a u časti poškodení, položiek uviedol, že sú technicky nezaraditeľné, bez možnosti opravy. Výšku škody položkovitým rozpočtom zistil súd prvej inštancie v sume 49.645,51 eura a uviedol, že na celý stav opotrebenia malo jednoznačne negatívny vplyv užívanie nehnuteľnosti 8 až 10 deťmi v čase od 22. 08. 2006 do 08. 02. 2011. Tiež bolo potrebné uviesť, že tento jediný znalecký posudok sa vo výške škody od ostatných znaleckých posudkov podstatným spôsobom líšil. U znaleckého posudku Ing. A. odvolací súd zohľadnil to, že tento znalec vypracoval znalecký posudok až v roku 2018, až po vypracovaní všetkých ostatných znaleckých posudkov, pričom vychádzal len z nich. Pri výpočte výšky škody znalec uviedol závery odborného vyjadrenia a znaleckých posudkov, pričom uviedol, že znalecký posudok Ing. N. nebol do výpočtu výšky škody započítaný z dôvodu takmer 100 % rozdielu oproti uvedeným posudkom, čo bolo spôsobené započítaním všetkých poškodených konštrukcií na výmenu. Tento znalec nehnuteľnosť neobhliadol, čo v posudku odôvodnil, keď uviedol, že miestna obhliadka nebola vykonaná, vzhľadom na

obdobie, ku ktorému sa vzťahuje súdny spor, a vzhľadom na odstup času už nie je možné k dátumu vypracovania znaleckého posudku objektívne zistiť stav nehnuteľnosti v období rokov 2006 až 2011. Podľa názoru odvolacieho súdu uskutočnenie obhliadky alebo jej neuskutočnenie nebolo rozhodujúcim kritériom pri posudzovaní znaleckého posudku, treba ho zohľadniť komplexne. U tohto znaleckého posudku odvolací súd tiež zohľadnil, že na časť znaleckej úlohy znalec nevedel odpovedať, keď uviedol, že na to, či je potrebné poškodené časti nehnuteľnosti vymeniť, ak áno, aké by boli náklady na výmenu alebo, či je možné ich opraviť a aké by boli náklady na ich opravu, nie je bez znalosti stavu nehnuteľnosti k 08. 02. 2011 možné objektívne odpovedať. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd pri určení výšky škody vychádzal zo znaleckého posudku Ing. X., ktorý určil výšku škody v sume 26.766,28 eura, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie titulom náhrady škody zmenil a žalobcom priznal sumu 26.766,28 eura a vo zvyšku do sumy 49.645,51 eura zamietnutie žaloby ako vecne správne potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolatelia žiadali, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok a žalobe žalobcov vyhovel, alternatívne napadnutý rozsudok a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žalobcovia si zároveň uplatnili nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces namietajú v súvislosti s nesplnením procesných podmienok na konanie zo strany odvolacieho súdu v časti potvrdenia rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu voči žalovaným 2/ a 3/ zamietol. Zamietnutím žaloby odvolací súd zrušil nerozdielne spoločenstvo pozostávajúce zo solidárnych dlžníkov, čím ohrozil aj nútený výkon rozhodnutia, ak by nedošlo k dobrovoľnému plneniu, ktoré realizoval žalovaný 1/ až po žiadosti o pridelenie finančných prostriedkov zo strany svojho zriaďovateľa (t. j. žalovaného 2/). Odvolací súd podľa žalobcov nemal po zrušení nerozlučného spoločenstva splnené procesné podmienky na pokračovanie v konaní a nemohol vydať meritórne rozhodnutie vo veci. Za nesprávny procesný postup dovolutelia považovali aj to, že odvolací súd mal na základe zisteného skutkového stavu na daný prípad aplikovať spočívanie premlčacej doby, pretože mal preukázané, že žalobcovia si uplatnili právo pred súdom a riadne v ňom pokračovali. Zároveň mali za preukázané, že došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu, keďže žalovaný 1/ už v čase pribratia do konania mohol zistiť, že nikdy nebude mať postavenie vlastníka ani dobromyseľného držiteľa. Podľa žalobcov vydanie bezdôvodného obohatenia bolo posúdené bez aplikácie hmotnoprávných ustanovení vzťahujúc sa na spočívanie premlčacej doby, napriek splneniu podmienok vyžadovaných hmotným predpisom. Za vadu zmätočnosti považovali aj to, že súd prvej inštancie použil ako podklad na určenie výšky bezdôvodného obohatenia znalecký posudok, ktorý vyhlásil za neobjektívny a túto vadu neodstránil vo svojom rozhodnutí ani odvolací súd. Samotná výška škody bola určená na základe znaleckého posudku vyhláseného za neobjektívny z dôvodu, že zo strany znalca neprišlo k obhliadke nehnuteľnosti. Zo strany odvolacieho súdu došlo podľa žalobcov zároveň pri rozhodovaní o výške škody k neoprávnenému zníženiu rozsahu škody, ktorú žalovaný 1/ písomne uznal pri odovzdaní nehnuteľnosti žalobcom. Podpisom žalovaného 1/ pod preberací protokol (uznaní rozsahu škody) si žiaden znalec nemohol dovoliť zúžiť rozsah poškodenia tým, že svojvoľne neuzná položky uvedené v preberacom protokole. Odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade škody použil ako podklad k určení výšky škody znalecký posudok Ing. X., ktorý mal údajne oceniť všetky položky uvedené v preberacom protokole, znalec však podľa žalobcov vyradil mnohé nákladné položky, ktoré žalovaný 1/ uznal svojim podpisom. Z uvedeného dôvodu na základe tohto znaleckého posudku nikdy nedošlo k uzatvoreniu mimosúdnej dohody. Žalovaný 1/ však predložil tento znalecký posudok do súdneho konania s vedomím, že neobsahuje požadovanú znaleckú doložku, ktoré zákon (§ 209 CSP) vyžadoval od súkromného znaleckého posudku.

3.2. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolutelia videli pri riešení otázky rozsahu pohľadávky (škody) uznanej žalovaným. Mali za to, že došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorý v rámci svojej rozhodovacej činnosti nezmenšuje rozsah žalovaným uznanej pohľadávky, nakoľko nedisponuje takouto právomocou, ale posudzuje otázku uznaného rozsahu pohľadávky žalovaným za právnu skutočnosť, ktorá je nesporná a prihliada na ňu pri meritórnom rozhodnutí. Žalobcovia mali za to, že uznanie rozsahu škôd žalovaným 1/ mal odvolací súd akceptovať v plnej miere a nebol oprávnený ju znižovať.

4. Žalovaný 1/ sa vo vyjadrení k dovolaniu nestotožnil s dovolacou argumentáciou žalobcov a žiadal, aby dovolací súd odmietol dovolanie žalobcov alternatívne zamietol ako nedôvodné a žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4.1. Žalovaný 2/ sa vo vyjadrení k dovolaniu nestotožnil s právnym názorom žalobcov prezentovaným v dovolaní, bol toho názoru, že nakoľko odvolací súd nerozhodoval o výroku V. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie z dôvodu, že voči nim nebolo podané odvolanie a predmetné výroky nadobudli právoplatnosť, neboli splnené zákonné podmienky na prípustnosť dovolania.

4.2. Žalovaný 3/ vo svojom vyjadrení uviedol, že žalobcovia žiadnym relevantným spôsobom nepreukázali vznik nerozlučného spoločenstva na strane žalovaných, pričom vznik nerozlučného spoločenstva v danom prípade vylučoval skutkový a právny stav veci. Na základe uvedeného mali za to, aby dovolací súd dovolanie ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

10. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sú nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolač dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom

spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k ňou tvrdeným vadám zmätočnosti.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

15. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP žalobcovia najprv namietali nesplnenie procesných podmienok na konanie zo strany odvolacieho súdu v časti potvrdenia rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu voči žalovaným 2/ a 3/ zamietol. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu podľa žalobcov spočíval aj v tom, že po zrušení nerozlučného spoločenstva, odvolací súd nemal splnené procesné podmienky na pokračovanie v konaní a nemohol vydať meritórne rozhodnutie vo veci.

16. Dovolanie žalobcov podľa § 420 písm. f) CSP v uvedenej časti nie je vymedzené zákonom predpísaným spôsobom, kedy nie je odôvodnené v zmysle ustanovenia § 431 CSP. Len samotná polemika žalobcov s procesným postupom nižších súdov nespĺňa predpoklad jasnej a zrozumiteľnej formulácie dovolacieho dôvodu. Z obsahu dovolania nevyplýva špecifikácia procesných podmienok, ktoré podľa dovolateľov nemal odvolací súd splnené a pre ktoré nemohol v konaní pokračovať.

16.1. Pokiaľ dovolatelia napádajú potvrdzujúci výrok odvolacieho súdu, ktorým súd prvej inštancie žalobu voči žalovaným 1/ a 2/ zamietol, dovolací súd dáva do pozornosti bod 13. rozsudku odvolacieho súdu podľa ktorého mal odvolací súd za to, že už výrok súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby voči žalovaným 2/ a 3/ je právoplatný a preto nebol predmetom odvolacieho prieskumu. Uvedený záver je aj v súlade s výrokovou časťou napadnutého rozsudku, ktorá neobsahuje výrok o potvrdení zamietnutia žaloby voči žalovaným 2/ a 3/. Preto je dôvodné konštatovať, že dovolanie žalobcov v tejto časti smeruje proti neexistujúcemu výroku. Spôsobilým predmetom dovolania môže byť len konkrétny (existujúci) výrok, ktorý tvorí súčasť výrokovej časti rozhodnutia odvolacieho súdu (pozri rozsudok sp. zn. 3Cdo/236/2004).

16.2. K tvrdeniu dovolateľov po zrušení nerozlučného spoločenstva, odvolací súd nemal splnené procesné podmienky na pokračovanie v konaní a nemohol vydať meritórne rozhodnutie vo veci, zohľadniac jeho nejasnosť a neurčitosť, dovolací súd ozrejmuje, že solidárnosť záväzkov sama osebe ešte nezakladá dovolateľmi tvrdené nerozlučné spoločenstvo (napr. nález Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 375/2019 z 15. apríla 2020).

16.3. Dovolanie v tejto časti (bod 16.) tak nie je jasné, určité ani zrozumiteľné, pričom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v zmysle ustanovenia § 431 CSP (pozri tiež 4Cdo/90/2022, 7Cdo/120/2023).

17. Ďalej dovolatelia za vadu zmätočnosti považovali aj to, že súd prvej inštancie použil ako podklad na určenie výšky bezdôvodného obohatenia znalecký posudok Ing. A., ktorý vyhlásil za neobjektívny z dôvodu jeho vypracovania bez ohliadky nehnuteľnosti a túto vadu neodstránil vo svojom rozhodnutí ani odvolací súd.

17.1. Súd prvej inštancie pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal zo znaleckých posudkov Dipl. Ing. N. a Ing. A., ktoré boli podané ako súkromné znalecké posudky zmysle ustanovenia CSP. Súd prvej inštancie stanovil výšku bezdôvodného obohatenia tak, že v znaleckom posudku Dipl. Ing. N. bola stanovená výška obvyklého nájomného na mesiac sumou 895 eur a v znaleckom posudku Ing. A. suma 767,76 eura. Keďže výška bola stanovená približne rovnako, súd určil priemer týchto súm a preto priemerná výška nájomného bola 831,38 eura/mesiac (bod 36. odôvodnenia prvoinštančného rozsudku).

17.2. Odvolací súd k určeniu výšky bezdôvodného obohatenia konštatoval ...keďže žalovaným v 1. rade bola namietaná aj výška súdom prvej inštancie priznaného bezdôvodného obohatenia žalobcov, resp. to, že z rozsudku nie je možné zistiť, ako súd prvej inštancie dospel k mesačnej výške nájomného za sporné nehnuteľnosti stanovenej znalcom Ing. A. vo výške 767,76 eura, ako to uvádza v bode 36. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Tiež nie je možné z odôvodnenia napadnutého rozsudku zistiť, prečo súd prvej inštancie považoval výšku mesačného nájomného vo výške 895 eur stanovenú Ing. N. za správnu, ak tento znalec vôbec pri stanovovaní tejto výšky nebral do úvahy obdobie rokov 2009, ani 2010. K tomuto odvolací súd uvádza, že zo znaleckého posudku Ing. Z. A. č. XXX/XXXX zo dňa XX. XX. XXXX vyplýva (č. I. 68 znaleckého posudku), že hodnota nájmu pre obdobie od 22. 08. 2006 do 08. 02. 2011 je celkovo 42.227,07 eura. Znalec pritom uviedol hodnotu nájmu zvlášť pre každý z rokov 2006 až 2011, u každého z rokov uviedol počet dní nájmu a aj výpočet. Celkový počet dní nájmu bol pritom za toto obdobie (22. 08. 2006 do 08. 02. 2011) 1632 dní a celková hodnota nájmu za toto obdobie bola 42.227,07 eura. Na jeden deň potom hodnota nájmu predstavuje sumu 25,87 eura ($42.227,07 : 1632$), a keďže priemerný počet dní v mesiaci je 30,42 dňa ($365 \text{ dní} : 12 \text{ mesiacov}$), potom hodnota mesačného nájmu podľa posudku Ing. Z. A. predstavuje sumu 786,96 eura ($30,42 \text{ dňa} \times 25,87 \text{ eura}$). Zo znaleckého posudku Dipl. Ing. H. N. č. XX/XXXX vyplýva, že priemerná aj obvyklá cena nájmu za obdobie 3 kv. 2006 - 1 kv. 2011 je 895,- eur, čo potom za sledované obdobie 55 mesiacov predstavuje sumu 49.225 eur (strana 10 znaleckého posudku). Z uvedeného potom vyplýva, že nie je pravdou, že znalec nebral do úvahy obdobie rokov 2009 a 2010, keď zo záveru znaleckého posudku je zrejmé, že sa zoberal tretím kvartálom roku 2006 až prvým kvartálom roku 2011 a zohľadňoval 55 mesiacov. Pokiaľ súd prvej inštancie následne pri určení výšky mesačného bezdôvodného obohatenia vychádzal z priemeru týchto súm, takýto postup považuje, vzhľadom na samotný nárok - bezdôvodné obohatenie za možný a správny, najmä za situácie, keď sa ostatné v konaní predložené znalecké posudky výškou nájmu - bezdôvodného obohatenia nezaoberali a znalkyňa Ing. X. T. ju síce určila, ale v znaleckom posudku uviedla (strana č. 25 znaleckého posudku), že pre značný časový posun znalkyňa nevedela získať žiadne podklady o výške priemerného obvyklého nájomného za podobné nehnuteľnosti v mieste a čase vykonania znaleckého posudku, ktoré by slúžili k stanoveniu všeobecnej hodnoty nájmu za nehnuteľnosti - stavby a pozemky - porovnaním. Na rozdiel od toho znalec Dipl. Ing. N. ohľadom tohto nároku vychádzal z porovnania ponúk realitných kancelárií, ktoré tvoria prílohu znaleckého posudku a Ing. A. vychádzal z ponúk z internetu, ktoré v znaleckom posudku uviedol. Za takýchto okolností, pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal práve z týchto znaleckých posudkov a nezohľadnil posudok Ing. T., jeho postup považoval odvolací súd za správny. Súd prvej inštancie však pri výpočte bezdôvodného obohatenia vychádzal podľa názoru odvolacieho súdu z nesprávnej sumy mesačného obvyklého nájomného vyplývajúceho zo znaleckého posudku Ing. A. v sume 767,76 eura, preto odvolací túto sumu prepočítal a vychádzal už z hore uvedeného, že výška mesačného obvyklého nájomného stanovená znaleckým posudkom Dipl. Ing. N. je 895 eur a výška obvyklého mesačného obvyklého nájomného stanoveného Ing. A. je suma 786,96 eura. Priemer týchto súd potom predstavuje sumu 840,98 eura ($(895 + 786,96) : 2$) a nárok žalobcov titulom bezdôvodného obohatenia voči žalovanému v 1. rade potom predstavuje sumu 22.105,76 eura ($840,98 \text{ eura} \times 26 \text{ mesiacov za obdobie od } 01. 12. 2008 \text{ do } 31. 01. 2011 + 840,98 : 28 \times 8 \text{ za mesiac február, do } 08. 02. 2011$). Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 388 CSP z titulu bezdôvodného obohatenia priznal žalobcom sumu 22.105,76 eura s príslušenstvom a vo zvyšku zamietajúci výrok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Fakticky teda došlo k potvrdeniu súdom prvej inštancie priznanej sumy z tohto titulu (21.853,58 eura) a zmene zamietajúceho

výroku v časti 252,18 eura (22.105,76 eura - 21.853,58 eura) a potvrdeniu zostávajúcej zamietajúcej časti (53.398,94 eura - 21.853,58 eura - 252,18 eura) [bod 43. odôvodnenia odvolacieho rozsudku].

17.3. Pokiaľ ide o hodnotenie znaleckého posudku Ing. A. vo vzťahu k výške škody, odvolací súd uviedol ...znalec nehnuteľnosť neobhliadol, čo v posudku odôvodnil, keď uviedol, že miestna obhliadka nebola vykonaná, vzhľadom na obdobie, ku ktorému sa vzťahuje súdny spor, a vzhľadom na odstup času už nie je možné k dátumu vypracovania znaleckého posudku objektívne zistiť stav nehnuteľnosti v období rokov 2006 až 2011. Podľa názoru odvolacieho súdu uskutočnenie obhliadky alebo jej neuskutočnenie nie je rozhodujúcim kritériom pri posudzovaní znaleckého posudku, treba ho zohľadniť komplexne...(bod 90. odôvodnenia odvolacieho rozsudku). Taktiež je potrebné uviesť, že odvolací súd pri určení výšky škody považoval za najobjektívnejší znalecký posudok Ing. X., vychádzal z tohto znaleckého posudku a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade škody zmenil podľa § 388 CSP (porovnaj bod 90. odvolacieho rozsudku).

17.4. Z uvedeného vyplýva, že dovolateľmi namietaná objektívnosť znaleckého posudku Ing. A. vo vzťahu k výpočtu bezdôvodného obohatenia nebola konajúcimi súdmi spochybnená, preto námietka je irelevantná.

18. Dovolatelia taktiež považovali za nesprávny procesný postup odvolacieho súdu pri rozhodovaní o náhrade škody v tom, že použil ako podklad k určení výšky škody znalecký posudok Ing. X., ktorý žalovaný 1/ predložil do súdneho konania s vedomím, že neobsahuje požadovanú znaleckú doložku, ktoré zákon (§ 209 CSP) vyžadoval od súkromného znaleckého posudku.

18.1. K uvedenej námietke odvolací súd uviedol, že znalecký posudok bol vypracovaný v roku 2012, teda pred účinnosťou CSP, vyhlásenie podľa § 209 CSP obsahovať ani nemohol (pozri bod 90. odvolacieho rozsudku). Dovolací súd považuje uvedený záver odvolacieho súdu za správny, na znalecký posudok z roku 2012 (pred účinnosťou CSP od 01. júla 2016) nemôže byť spätne vyžadované, aby spĺňal osobitnú náležitosť súkromného znaleckého posudku podľa § 209 CSP.

18.2. V prípade, že dovolatelia spochybňujú hodnotenie znaleckého posudku Ing. X. odvolacím súdom ako dôkazu, pravidlá hodnotenia dôkazov upravené v čl. 15 ako aj v § 191 CSP spravujúce sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov sa vzťahujú i na znalecké dokazovanie. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon. Záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Tento jeho postup však musí byť v istom zmysle objektivizovaný konceptom takého hodnotenia dôkazov, ktoré obстоjí z hľadiska jeho prípadného rozporu so zákazom arbitrárnej jurisdikčnej ľubovôle. Inak povedané, „voľnosť“ hodnotenia dôkazov neznamená, že súd nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia, naopak, konečné meritórne rozhodnutie by malo vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Pri hodnotení znaleckého posudku je vo všeobecnosti prijímaný záver, že hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti; súd však hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi. Obsah spisu dovolaciemu súdu nedáva podklad pre záver o nepoužitelnosti znaleckého posudku Ing. X. resp. neudržateľnosti záverov odvolacieho súdu vo vzťahu k vykonanému znaleckému dokazovaniu, keď odvolací súd pri hodnotení znaleckých posudkov vychádzal práve z naznačených zásad. Pokiaľ sa dovolatelia podaným dovolaním dožadujú nimi navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (opakovane apelujúc na súkromný znalecký posudok Ing. N.), dovolací súd pripomína, že uvedené z práva na spravodlivý proces nevyplýva.

19. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že z hľadiska namietanej zmätočnosťnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov (napr. žalobcami tvrdené posúdenie vydania bezdôvodného obohatenia bez aplikácie spočívania premlčacej doby, príp. tvrdené úmyselné bezdôvodné obohatenie), ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

20. Pokiaľ dovolatelia podaným dovolaním brojili proti skutkovému stavu zistenému nižšími súdmi, ani namietaná okolnosť nedostatočne zisteného skutkového stavu v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak ani tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

21. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobcovia nedôvodne namietajú existenciu vady konania uvedenej v § 420 písm. f) CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

22. Žalobcovia vyvodzovali prípustnosť dovolania (aj) z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom odklon od ustálenej rozhodovacej praxe spočíva v svojvoľnom znížení/moderácii uznaného rozsahu škody zo strany žalovaného 1/. Žalobcovia majú za to, že uznanie rozsahu škôd mal odvolací súd akceptovať v plnej miere a nebol oprávnený ju znížiť. Dovolatelia akcentovali, že vtedajšia riaditeľka žalovaného 1/ svojim podpisom pod preberací protokol, bez výhrad uznala vady v ňom uvedené, čím došlo k uznaniu pohľadávky v celom rozsahu a žiaden znalec nemohol zúžiť rozsah poškodenia tým, že svojvoľne neuzná položky uvedené v preberacom protokole.

23. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

24. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

25. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (quaestio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (quaestio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

26. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa žalobcu riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil (§

421 ods. 1 písm. a) CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

27. Odvolací súd v súvislosti s preberacím protokolom uviedol zo znaleckého posudku č. XXX/XXXX Ing. N. X. zo dňa XX. XX. XXXX, Detský domov Žitavce a pôvodní spoluvlastníci si vzájomne odovzdali a prevzali posudzované domové nehnuteľnosti, z čoho spísali preberací protokol zo dňa 08. 02. 2011. V tomto protokole je uvedený stavebno-technický stav, ako aj škody spôsobené na stavebných konštrukciách a vybavení domových nehnuteľností. Keďže sporové strany mali záujem o uzavretie mimosúdnej dohody o urovnaní, vykonali náhodný výber znalcov, a čom bola spísaná zápisnica, kedy sa dohodli, aby on ako znalec vypracoval znalecký posudok vo veci určenia výšky škody na nehnuteľnostiach.

27.1. Z rozhodnutí konajúcich súdov nevyplýva posudzovanie žalobcami tvrdeného uznania rozsahu škody zo strany žalovaného 1/. Ak tieto skutočnosti neboli posúdené nižšími súdmi, je vylúčené, aby sa nimi zaoberal dovolací súd. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolateľmi prezentované tvrdenia o existencii uznaného rozsahu náhrady škody zo strany žalovaného 1/ neboli pre rozhodnutie sporu rozhodujúce. Zároveň dovolatelia nepredkladajú žiadnu právnu otázku (odvolacím súdom riešenú odlišne od ustálenej praxe dovolacieho súdu), ktorou bola podľa ich názoru založená prípustnosť ním podaného dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V dôsledku nevymedzenia právnej otázky relevantnej v zmysle tohto ustanovenia neboli dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

28. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky relevantnej podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa); v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania.

29. V neposlednom rade je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Rovnako tak je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

30. Dovolací súd na tomto mieste považuje za potrebné zdôrazniť aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu procesu rigoróznejšieho a odborne náročnejšieho typického v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

31. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že ani na podklade dovolania žalobcov podľa § 421 ods. 1 CSP nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

32. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcov nevyplýva ani z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, preto procesne neprípustné dovolanie žalobcov v tejto časti odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP.

33. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.